

ІНТЕГРАЦІЯ ОСВІТИ ТА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Останніми роками ми стали свідками значних змін у освітній сфері, особливо у контексті дистанційної освіти. Цей метод навчання, який раніше вважався альтернативою традиційній освіті, сьогодні перетворився на ключовий елемент освітньої системи по всьому світу.

Технологічний вимір дистанційної освіти відіграє центральну роль у його ефективності та доступності. В основі сучасного дистанційного навчання лежить використання інтернету та різних цифрових платформ, що дозволяє здобувачам освіти та викладачам взаємодіяти у віртуальному просторі. Цей простір збагачується за рахунок широкого спектру інструментів та програм, включаючи управління курсами, відеоконференції, хмарні сервіси та системи для спільної роботи.

Розглядаючи дистанційну освіту, варто усвідомлювати її переваги та недоліки, які впливають на досвід навчання здобувачів освіти та ефективність освітнього процесу. Однією з головних переваг є гнучкість у навчальному розкладі та місці проведення занять. Здобувачі освіти мають можливість навчатися з будь-якої точки світу, що робить освіту доступною для широкого кола людей, включаючи тих, хто працює чи не має змоги відвідувати традиційні заклади освіти. Це також сприяє більш індивідуальному підходу до навчання, дозволяючи здобувачам освіти самостійно керувати своїм навчальним процесом та часом. Однак дистанційне навчання може бути пов'язане з недоліками, особливо коли йдеться про брак практичних занять та безпосереднє спілкування з викладачами та однокурсниками «face-to-face». Це створює перешкоди для глибокого розуміння предмета, а також знижує мотивацію та навчальну активність здобувачів освіти. Також важливо враховувати технологічні бар'єри: не всі здобувачі освіти мають доступ до надійного інтернет-з'єднання або сучасних технічних засобів, що може стати перешкодою для повноцінної участі в навчанні.

Крім цього, дистанційна освіта вимагає високого ступеня самодисципліни та самоорганізації від здобувачів освіти, що може бути складним для деяких. У дистанційному форматі складніше контролювати виконання завдань та проведення іспитів, що може породжувати питання щодо достовірності оцінок та кваліфікації. Загалом, дистанційна освіта надає значні можливості для розширення доступу до освіти та зручності в освітньому процесі, проте вимагає обліку та подолання низки обмежень та перешкод для забезпечення її ефективності та якості.

Нині є три ключові причини, які зумовлюють необхідність впровадження штучного інтелекту в освітній процес. По-перше, широке використання штучного інтелекту та спеціалізованого програмного забезпечення дозволяє зробити процес навчання більш сучасним та зручним як для здобувача освіти, так і для викладача. По-друге, реалізація штучного інтелекту та використання сучасних освітніх інформаційних технологій істотно підвищують залученість здобувача освіти до освітнього процесу та дозволяють використовувати технології гейміфікації. Третьою причиною є можливість забезпечення максимальної автоматизації освітнього процесу з використанням штучного інтелекту, коли освітні послуги можуть функціонувати без участі викладача, максимально повно відповідати на запити здобувача освіти в автоматичному режимі. Сучасні технології штучного інтелекту

дозволяють забезпечити зворотний зв'язок у процесі навчання, точно визначати прогрес, виявляти слабкі місця здобувача освіти, ефективно мотивувати здобувачів освіти до додаткових занять, що дає можливість сформувати цілісну систему адаптивного навчання. У багатьох країнах системи з використанням штучного інтелекту активно впроваджуються в освітній процес уже нині, а в деяких країнах це навіть закріплюється у законодавчій базі.

Перспективні напрями використання штучного інтелекту в освітньому процесі стосуються діяльності основних його суб'єктів: адміністрації закладу вищої освіти, яка відповідає за організацію освітнього простору; викладачів, що наповнюють його змістом; та здобувачів освіти як споживачів освітніх послуг. Використання технологій штучного інтелекту у сфері освіти здатне не лише полегшити роботу всіх трьох зазначених груп зацікавлених акторів, а й підвищити доступність та ефективність освіти. Забезпечення комунікації здобувачів освіти з освітньою організацією за допомогою штучного інтелекту дозволить здобувачам освіти отримати більше можливостей для зворотного зв'язку. Автоматизована організація занять, навчальних та виховних заходів та контроль екзаменаційного процесу полегшать процес координації студентських потоків. Оцінювання рівня отриманих знань здобувачів освіти та підтримка співвідношення практичних та теоретичних занять при допомозі цифрових технологій сприяють своєчасній корекції викладачами змісту та методів навчання з урахуванням виявленого рівня знань та проблемних зон.

Підтримка онлайн-трансляцій лекцій, режиму роботи відеоконференцій та робота у віртуальному просторі дозволяють викладачам краще реалізувати цілі навчання. У період ситуаційних обмежень навчання здобувачів освіти відрізняється необхідністю прояву ними високого рівня самостійності та самоорганізації, а фотографічний пошук завдань, навчання в ігровій формі, адаптивне, персоналізоване та інтервальне навчання, організоване із залученням штучного інтелекту, сприяє підвищенню мотивації, появі інтересу до навчання, надає здобувачам освіти можливості особистого контролю над своїм навчанням, формування змісту освіти під свої потреби. Але роль штучного інтелекту у цих умовах двояка.

Застосування штучного інтелекту у сфері освіти пов'язані з проблемою виховання моральності у здобувачів освіти. Взаємодія з машиною, а не з живою людиною, викладачем не дозволяє задіяти етичну сторону виховного процесу, при якій впливає на вольову сферу особистості, на вдосконалення її навичок міжособистісних взаємин на основі взаємної поваги та терпимості, а освітній процес зводиться до алгоритму. Крім того, використання навчальних роботів, знижуючи рівень спілкування між здобувачами освіти та педагогами, може спровокувати в обох сторін освітнього процесу виникнення психологічних проблем, зумовлених неупередженістю процесу комунікації у навчальних цілях, його офіційністю, неживістю. Розвиток інтеграції штучного інтелекту та освіти має здійснюватися з урахуванням потреб навчання та технічних можливостей цифрових структур, що потребує співпраці експертів в обох галузях.

Список літератури:

1. Візнюк І., Буглай Н., Куцак Л., Поліщук А. Використання штучного інтелекту в освіті. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики

навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2021. № 59. С. 14–22.

2. Добровольська О. В., Штанько В. І. Філософський аналіз еволюції штучного інтелекту. Дослідження з історії і філософії науки і техніки. 2019. Т. 28, № 1. С. 10–19.

3. ПЕВЕНЬ, Катерина; ХМІЛЬ, Наталія; МАКОГОНЧУК, Наталія. Вплив штучного інтелекту на зміну традиційних моделей навчання та викладання: аналіз технологій для забезпечення ефективності індивідуальної освіти. *Перспективи та інновації науки*, 2023, 11 (29).

4. Піжук О. І. Штучний інтелект як один із ключових драйверів цифрової трансформації економіки. Економіка, управління та адміністрування. 2019. № 3(89). С. 41–46.